

Sammenfatning af bidrag til kulturpolitikken 2020 – 2024 fra deltagere i workshops i februar 2020.

Indledende bemærkninger.

Dette notat er en opsamling på og sammenfatning af de centrale indspark, kommentarer og forslag, som deltagerne på workshops i både Herning og Aarhus har bidraget med i forbindelse med kvalificeringen af kulturpolitikken for Region Midtjylland for perioden 2020 - 2024.

Dato 18-03-2020

Karsten Bækgaard

Tel. +4529617769

Karsten.Baekgaard@RU.RM.DK

1-30-76-50-19

Side 1

Omkring 70 personer har, fordelt på de to workshops, brugt en hel dag sammen med kulturteamet og ekstern proceskonsulent Mille Obel på at kvalificere, kommentere og videreudvikle på det indledende udspil til kulturpolitikken for 2020 – 2024. Deltagerne fik mulighed for at kommentere de udvalgte overordnede mål samt strategiske indsatsområder og tilhørende handlinger, og fik herudover mulighed for at komme med helt nye forslag til evt. yderligere strategiske indsatsområder eller temaer, som de syntes manglede i udspillet til kulturpolitikken.

Det bemærkes, at

- Der kan være bemærkninger medtaget i denne sammenfatning, der alene er baseret på enkeltstående udsagn
- Der kan være peget på indsatser og aktiviteter, der ikke anses for at være regionale opgaver

Region Midtjylland vurderer, hvilke elementer fra de to workshops som medtages i det videre arbejde. Det betyder, at en række synspunkter og forslag ikke nødvendigvis kommer til at indgå i den kommende regionale kulturpolitik. Kulturteamet har noteret en række bemærkninger, der ikke er medtaget i dette notat, som kan benyttes i det videre arbejde.

Helt overordnet var der god opbakning til det udkast til regional kulturpolitik, der blev præsenteret på de to workshops.

1. De overordnede mål for kulturpolitikken 2020 - 2024.

Deltagerne blev præsenteret for udkast til seks overordnede mål for kulturpolitikken 2020 – 2024, der hver indeholdt en uddybende beskrivelse af hvad ambitionen er med det enkelte overordnede mål:

- Et mangfoldigt og varieret kulturliv
- Et kompetent kulturliv
- Et kulturliv i udvikling
- Et relevant kulturliv
- Et grænseløst kulturliv
- Et kulturliv for alle

Følgende sammenfatning repræsenterer de væsentligste bemærkninger, budskaber og kommentarer til de seks præsenterede mål:

Målene kan med fordel reduceres til færre mål og sammenlægges med hinanden:

Der var generelt enighed om, at målene hænger godt sammen og supplerer hinanden. Dog blev der ytret flere kommentarer om, at der er (for) mange mål og at nogle af målene minder om hinanden og dermed med fordel kan sammenskrives. Dette drejer sig om målene:

- Et mangfoldigt og varieret kulturliv + et kulturliv for alle
- Et kompetent kulturliv + et kulturliv i udvikling

Reduktion i antal af mål og større fokusering i målene:

Der blev ytret nogle kommentarer om, at målene er for brede, og vil for meget og at det er vigtigt, at indsatsen bliver endnu mere fokuseret samt at der sker en større prioritering blandt målene. Dog var der ikke nødvendigvis helt enighed om hvilke mål, der er mest centrale. Der var følgende kommentarer til målene, der forsøgte at pege på en fokusering:

- *Et mangfoldigt og varieret kulturliv + et kulturliv for alle:*
En stor gruppe af deltagerne pegede på, at målene begge er rettet mod udbuddet af kultur i regionen og rettet mod borgerne og at det måske ikke bør være regionens fokus for en kulturstrategi, men snarere en del af de kommunale og de enkelte kulturinstitutioners lokale kulturstrategier. Herudover blev der ytret kritik af ordene "til alle", da det for mange af deltagerne var uklart, hvem alle er og det blev oplevet som noget, der evt. er på bekostning af den kulturelle faglighed og professionalisme og den mere udfordrende og provokerende nichekultur. Herudover blev der rejst opmærksomhed omkring, om det overhovedet er muligt at ramme "alle" med det indeværende budget.
- *Et kompetent kulturliv + et kulturliv i udvikling*
Der var bred enighed om, at disse mål bør være kernen i regionens kulturpolitik, da de handler om det deltagerne kaldte "regionens vigtigste rolle" – nemlig at styrke vilkår og muligheder for kulturlivets aktører og at disse mål er forudsætningen for at ambitionerne med kulturpolitikken kan realiseres på den lange bane.

- *Et relevant kulturliv*
Flere af deltagerne pegede på, at det er indlysende at kulturlivet skal være relevant – og at det derfor er et unødigt og overflødigt mål. Det blev også nævnt, at kulturlivet allerede oplever sig selv som relevant og at målet derfor opleves mere som et mål rettet mod politikere, uden egentlig værdi for kulturaktørerne.
- *Et grænseløst kulturliv*
Der var bred enighed om, at indholdet i dette mål er vigtigt og centralt, og det blev også fremhævet som et mål, der understøtter "regionens vigtigste rolle". Dog var der ikke udpræget begejstring for ordlyden i målet, da det for nogle kræver en forklaring og peger på mange forskellige ting, herunder både geografi og nytænkning. Ord som "samarbejde på tværs", "sammenhængskraft i regionen" og "på tværs af kommunegrænser" blev foreslået som alternativer.

Yderligere kommentarer til målene og forslag til andre mål:

Udover ovenstående kommentarer til de præsenterede mål, blev der også rejst yderligere diskussioner om målenes ordlyd og indhold, samt forslag til andre mål:

Bl.a. blev der kommenteret på om målene egentlig er mål (da de ikke kan måles), eller de snarere er værdier eller ambitioner og visioner for kulturpolitikken.

Herudover pegede flere deltagere på, at kunsten og den professionelle kunstproduktion bør fremhæves noget mere, eller at det bør tydeliggøres yderligere, hvad kulturbegrebet dækker over.

Der blev også peget på, at kulturens iboende værdi ikke bør underprioriteres og at det er vigtigt, at kulturen ikke udelukkende instrumentaliseres, men også ses som kernevedfærd i sig selv.

Endelig blev det fremhævet, at bæredygtighed og FN's verdensmål bør fylde noget mere i kulturpolitikens målsætninger for arbejdet med kultur i 2020 – 2024.

2. De strategiske indsatsområder for kulturpolitikken 2020 - 2024

Deltagerne blev præsenteret for udkast til fem strategiske indsatsområder for kulturpolitikken 2020 – 2024. Hvert indsatsområde indeholdt en uddybende tekst med beskrivelse af argumentationen og bevæggrunden for det strategiske indsatsområde, en vision for 2024 der beskriver ambitionen med indsatsområdet, en række delmål samt udvalgte handlinger, aktiviteter og initiativer for perioden 2020 – 2022 indenfor det enkelte strategiske indsatsområde:

- Kultur og sundhed
- Regionalt samarbejde
- Internationalt samarbejde og udsyn
- Kulturinnovation
- Kultur i samspil med det omgivende samfund

Følgende sammenfatning repræsenterer de væsentligste bemærkninger og kommentarer deltagerne havde til en uddybning af de fem indsatsområder samt forslag til yderligere delmål og handlinger til hvert af indsatsområderne:

Kultur og sundhed:

Der blev blandt andet peget på, at samarbejdet mellem kultur og sundhed også skal tage udgangspunkt i, hvilket udbytte kulturen har af samarbejdet. Kulturen kan også blive beriget gennem at præsentere sin kunst på andre "scener" og over for andre målgrupper end de gængse.

Deltagerne pegede på, at ud over kulturens betydning for syge og socialt udsatte grupper, bør der også tænkes på kulturens rolle i en forebyggende indsats, f.eks. for at reducere antallet af børn og unge med sociale problemer.

Det blev også fremhævet, at der bør være fokus på inden for hvilke behandlingsområder kulturen bedst kan spille en rolle, og hvor kunst og kultur kan have en særlig betydning for sundhedsområdet. Dette kan f.eks. ske ved et samarbejde mellem forskere, videnaktører, praktikere m.fl., som kan pege på nye løsninger og bidrage til at dokumentere effekter.

Som forslag til konkrete handlinger blev der bl.a. peget på regionens rolle med at facilitere møder mellem forskellige aktører inden for kultur og sundhed og understøtte netværk. Som en regional opgave blev der også nævnt opsamling af viden, udvikling af metoder til evaluering af effekter, test og videreudvikling af konkrete projekter, der efterfølgende kan opskaleres.

Regionalt samarbejde:

Regionens rolle blev drøftet, herunder de regionale muligheder og opgaver, hvor regionen kan udgøre et led mellem stat og kommuner.

Der var deltagere, der pegede på, at regionen gennem (regionale) netværk kan understøtte de enkelte kulturinstitutioner med faglig viden og erfaringer.

Der blev fra adskillige deltagere peget på behovet for en regional indsats for at understøtte kunst og kulturtilbud til børn og unge, da dette felt er under pres bl.a. på skolerne. Der blev også peget på, at der findes megen viden i allerede gennemførte udviklingsprojekter, som ikke i tilstrækkelig grad formidles og bruges aktivt på kulturområdet.

Som delmål for en regional indsats blev der peget på en styrkelse af kunst og kulturtilbud til børn og unge samt et bedre samarbejde mellem kulturlivet og uddannelsesområdet.

Som forslag til konkrete handlinger blev der bl.a. peget på fortsat facilitering og understøttelse af faglige og tematiske netværk, hvor der er fokus på viden og erfaringsdeling. Der var også et ønske om en analyse eller kortlægning af kulturforbruget i regionen. Der blev desuden peget på, om regionen kunne være ansøger til større projekter med finansiering fra større fonde eller EU.

Internationalt samarbejde og udsyn:

Deltagerne pegede på, at deltagelse i internationale projekter er med til at højne kvaliteten, da det udfordrer kulturaktørernes ambitionsniveau. Det er dog på mange måder en udfordring at deltage i internationale projekter, da dette bl.a. kræver tid og penge – og risikovillighed – til at deltage i internationale projekter med møder, konferencer m.m.

Der var en generel forståelse af betydningen og vigtigheden af internationalt samarbejde og et ønske herom, da deltagerne mener dette bidrager med udsyn, viden og nye impulser.

Det blev nævnt, at den enkelte kulturinstitution ofte ikke har selvstændige ressourcer til at deltage i internationalt samarbejde, hvorfor der blev peget på en række mulige regionale handlinger, der kan styrke et internationalt samarbejde.

Der blev her peget på generel rådgivning om internationalt samarbejde, hjælp til partnersøgning og udarbejdelse af ansøgninger. Behov for risikovillig kapital til projektudvikling. Videndeling om bl.a. redskaber og metoder efterspørges.

Kulturinnovation:

Deltagerne fremhævede, at frem for innovation bør vi hellere tale om at udvikle og eksperimentere med respekt for kulturaktørers kerneopgave.

Der blev peget på, at der i mange udviklingsprojekter findes nyttig viden at bygge videre på i en videreudvikling frem for altid at starte helt nye projekter fra bunden.

Der var generelt et ønske blandt deltagerne om at kunne få lov til at arbejde over flere år med udviklingsprojekter, da det kan være vanskeligt at skabe resultater i løbet af et eller få år. Det er endvidere vigtigt at have forståelse for og accept af risikovillighed.

Der blev endvidere peget på, at en central regional opgave er indsamling og formidling af viden bl.a. fra de mange projekter, der er støttet af kulturudviklingsmidlerne. Her findes nyttig viden, som bør kunne anvendes af mange. Der var generelt efterspørgsel efter evidens, der kan dokumentere kulturens betydning i samfundet.

Kultur i samspil med det omgivende samfund:

Der var en opfattelse på begge workshops af, at indsatsområdet var for bredt beskrevet både med fokus på landdistrikter og en række andre områder som klima, børn & unge, gastronomi m.m.

Der var opbakning til en indsats om kultur og landdistrikter. Mens kultur og det omgivende samfund (uden landdistrikter) kunne være et selvstændigt indsatsområde. Der blev også peget på behovet for en indsats for børn og unge.

I arbejdet med kultur og landdistrikter er det vigtigt med lokalt ejerskab og at arbejde med bottom-up processer.

3. Deltagernes forslag til yderligere strategiske indsatsområder eller centrale temaer, de mener bør være en del af kulturpolitikken 2020 – 2024

Deltagerne fik, som led i workshoppen, mulighed for at komme med forslag til yderligere strategiske indsatsområder eller centrale temaer, som de mente skulle tilføjes eller fremhæves yderligere i kulturpolitikken for 2020- 2024.

I Aarhus blev deltagerne enige om fire temaer/overskrifter, som fire grupper kvalificerede yderligere. Disse var:

- Børn og unge
- Kulturevidens
- Kunst og kultur som bæredygtig motor
- Bæredygtige kunstmiljøer

I Herning valgte deltagerne ikke en række temaer ud til fordybelse, ligesom i Aarhus, men havde i stedet en afrundende snak i plenum, hvor de gik i dialog med kulturteamet og hinanden og herigennem fik fremhævet nogle temaer, som de mente skulle tilføjes eller fremhæves yderligere i kulturpolitikken for 2020- 2024.

Børn og unge:

Børn og unge var et centralt tema for deltagerne i både Herning og Aarhus.

Deltagerne pegede på, at der er et kæmpe potentiale og en efterspørgsel for arbejdet med børn og unge i relation til kunst og kultur. Deltagerne fremhævede også, at det er vedkommende og relevant for alle kommuner i regionen at arbejde med, men at det i øjeblikket får mindre og mindre plads i kommunerne og bliver presset ud grundet krav til nytænkning. Her pegede deltagerne på, at der er brug for at regionen aktivt støtter børne- og ungekulturen, og at det er en åbenlys mulighed for regionen for at skille sig ud og profilere sig.

Det blev fremhævet, at arbejdet med kunst og kultur ind i skolen fylder mindre og mindre og deltagerne pegede på, at det er vigtigt med en modvægt til den stigende individualisering, digitalisering og målekultur. Området er truet af nyttetænkning og her mente deltagerne, at kunst og kultur har en særlig rolle at spille – også når det kommer til børnenes dannelse.

Det blev desuden fremhævet, at det er vigtigt at samarbejde på tværs af aktører omkring arbejdet med børn og unge for at skabe større og bedre projekter, som kan hente ekstern finansiering og for at nedbryde de barrierer, man kan opleve ind i skoleverdenen.

Nogle af de konkrete forslag til handlinger, aktiviteter og initiativer som deltagerne pegede på, var:

- Der skal være fokus på projekter for, af og med børn og unge og gives støtte til ung-til-ung formidling og projekter. Herudover bør børn og unge inddrages i beslutningerne, som en del af det nationale og regionale dannelsesprojekt.
- Der skal fokus på børns møde med den professionelle kunst.

- Der skal afsættes midler til materialer i skoleprojekter, transport m.m. så det sikres at midlerne kommer slutbrugerne til gavn. Herudover bør der sikres løn til lærere, som kan forankre projektet i skolerne og institutionerne.
- Der bør være fokus på at etablere kulturelle flagskibsprojekter, som går på tværs af kommuner, med kommunal medfinansiering og mulighed for støtte fra nationale fonde. Vedvarende partnerskaber på området, som sikrer kontinuitet og synlighed på området, bør understøttes.

Kulturevidens:

Deltagerne pegede på, at der er brug for et øget fokus på evidens (vidensopsamling og dokumentation) i kultur- og kunstsektoren for at kunne retfærdiggøre kulturen i et kommunalt og regionalt perspektiv. Deltagerne oplever, at bevisbyrden i dag ligger hos kulturaktørerne, for at bevise og dokumentere, hvordan den kreative sektor skaber værdi i andre sektorer. De ønsker at arbejde henimod, at kulturens betydning og vigtighed er en selvfølgelig del af alle sektorer.

Deltagerne pegede på, at der skal skabes en sproglig kontekst, hvor kulturen tales op og det skal synliggøres, at kunsten er med til at skabe identitet og fællesskaber.

Deltagerne fremhævede, at arbejdet med kulturevidens også handler om at finde metoder til, hvordan vi kan måle den betydning, oplevelsen af kunsten har for individet og kulturens brugere, og at der skal både "tal og fortællinger" til for at kunne tale den kulturpolitiske dagsorden op.

Nogle af de konkrete forslag til handlinger, aktiviteter og initiativer som deltagerne pegede på, var:

- Der skal oprettes en tværfaglig task force eller arbejdsgruppe bestående af forskellige kulturfagligheder med henblik på at lave undersøgelser og udarbejde evidens til gavn for kulturen. En sådan arbejdsgruppe vil f.eks. kunne lave en kortlægning af kulturforbruget i regionen, lave antropologiske undersøgelser og samle nogle af de undersøgelser, der findes i forvejen.

Kunst og kultur som bæredygtig motor:

FN's verdensmål og bæredygtighed var centrale temaer for deltagerne i både Aarhus og Herning. Der var forskellige bud på, hvordan netop disse temaer skulle arbejdes med og hvordan bæredygtighed kunne tænkes ind i kulturpolitikken. For nogle af deltagerne var der udelukkende fokus på miljømæssig bæredygtighed og for andre deltagere blev bæredygtighed set i bred forstand som både økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed. Ét af argumenterne var, at bæredygtig udvikling skaber sammenhæng mellem kunst, kultur og erhverv og bidrager til dannelse og livsmestring.

Deltagerne pegede på, at kulturlivet har særlige muligheder for at sætte bæredygtighed på dagsordenen i andre sektorer og områder, og at kulturmiljøer kan bidrage til at et område bliver bæredygtigt. Det blev også fremhævet, at den nuværende kommunale byplanlægning i kommunerne ikke giver tilstrækkeligt gode rammer for kulturen og her kunne der fokuseres på skabelsen af bæredygtige lokalmiljøer.

Nogle deltagere pegede på, at kulturlivet har brug for hjælp til den grønne omstilling, og at dette kan være en regional opgave at støtte op om dette.

Bæredygtige kunstmiljøer:

På workshoppen i Aarhus blev der i en gruppe arbejdet med temaet bæredygtige kunstmiljøer. Her pegede deltagerne på, at vilkårene i dag er for dårlige for den enkelte kunstner og at der bør arbejdes på at etablere en fælles politik for løn- og arbejdsforhold for kunstnere, sammen med kommuner, fagforbund og lign.

Deltagerne fremhævede, at Region Midtjylland bør være den bedste region i Danmark og internationalt at være kunstner i. Samt at regionen er den bedste kulturelt dannede region i Danmark, hvor der er nytænkning og høj viden inden for flere områder, hvis der sikres gode løn- og arbejdsforhold til kunstnere og kulturliv, samt gode produktionsrammer og -miljøer rundt om i regionen.

Nogle af de konkrete forslag til handlinger, aktiviteter og initiativer som deltagerne pegede på, var:

- Der bør etableres en opgave- og arbejdsformidling regionalt, der kobler kunstnere med behov og ideer.
- De regionale produktionsrammer anno 2020 skal kortlægges og der skal indgås dialog med de faglige forbund og aktører, så der kan udarbejdes en politik for regionen på området.
- Der bør etableres et projektmuseum, der kan synliggøre aktiviteter og fungere som evidensgrundlag.

Yderligere kommentarer og forslag til temaer til kulturpolitikken:

Udover ovenstående fire temaer og bud på yderligere strategiske indsatsområder, blev der også løseligt talt om andre temaer og dagsordener for kulturpolitikken:

Bl.a. blev der talt om kulturel dannelse og hvordan kulturen kan blive en grundpræmis i vores samfund. Igen var her fokus på børn og unges adgang til kunst og kultur og et forslag kom frem om at give gratis transport til kulturaktiviteter for institutioner og skoler samt at opkvalificere pædagogisk personale og uddanne kunst- og kulturpædagoger.

Herudover blev der på begge workshops i henholdsvis Aarhus og Herning peget på, at kulturstøtten fra Region Midtjylland ikke udelukkende bør fokusere på udviklingsprojekter, men snarere støtte projekters levedygtighed ved at bakke op om den mere langsigtede implementering og realisering af projekterne. Deltagerne pegede på, at etablering og støtte til faglige og tematiske netværk på tværs af kultursektoren er centrale værktøjer for regionens kulturpolitik, og at netværkene er medvirkende til at styrke samarbejder og synergien på tværs af hele regionen.

Det blev også diskuteret, hvilke af kulturens "lag", der skal støttes gennem regionens kulturpolitik, herunder vækstlaget, de frivillige og det professionelle lag, og hvilke der alene bør støttes af de kommunale kulturpuljer.

4. Forslag til væsentlige ændringer på baggrund af de to workshops.

Administrationen har blandt med udgangspunkt i de to workshops indarbejdet følgende væsentlige ændringer i forhold til oplægget der blev præsenteret:

- Der introduceres tre tværgående udviklingsspor, der har rod i Region Midtjyllands Udviklingsstrategi og understøtter de overordnede mål for kulturpolitikken. De tre udviklingsspor er:
 - FN's verdensmål og bæredygtighed
 - Internationalisering
 - Viden og kompetencer
- Det tidligere angivne indsatsområde "Internationalt samarbejde" omdannes til en tværgående indsats
- Børn og unge gøres til et selvstændigt indsatsområde.